

KU LEUVEN

LEUVEN ECONOMICS
OF EDUCATION RESEARCH

Het belang van financiële educatie

Kristof De Witte

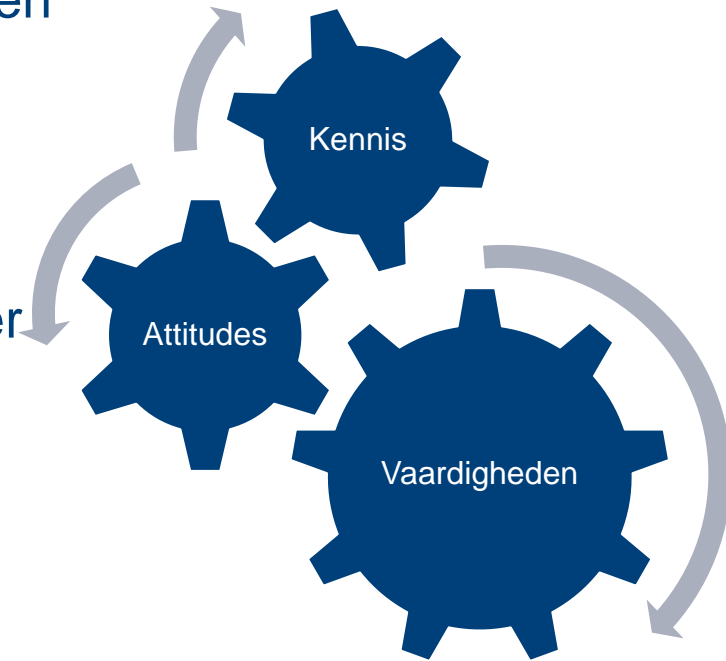
Leuven Economics of Education Research, KU Leuven
Wikifin Chair Financial Literacy

Studiedag Financiële Educatie – KU Leuven
9 oktober 2017

Financiële educatie

Het proces waardoor financiële consumenten hun **inzicht** in financiële producten en concepten verbeteren en, door informatie, begeleiding en/of objectief advies, **vaardigheden** en zelfvertrouwen ontwikkelen om meer bewust te worden van financiële risico's en opportuniteiten, beter geïnformeerde **keuzes** te maken, beter op de hoogte te zijn van assistentiemogelijkheden, en om andere effectieve **maatregelen te nemen** ter verbetering van hun financieel welzijn (OECD, 2005).

→ Geen einddoel, maar een middel om financieel welzijn te verbeteren en vast te houden

Financiële educatie

Sluit aan bij de 8 Europese sleutelcompetenties

→ 8 competenties die elk individu nodig heeft voor zijn zelfontplooiing en ontwikkeling, actief burgerschap, sociale integratie en werk.

financiële educatie

- Sociale en burgerschapscompetentie
- Ontwikkeling van initiatief en ondernemerszin

SLEUTELCOMPETENTIES VOOR EEN LEVEN LANG LEREN

Een Europees Referentiekader

Belang van financiële educatie

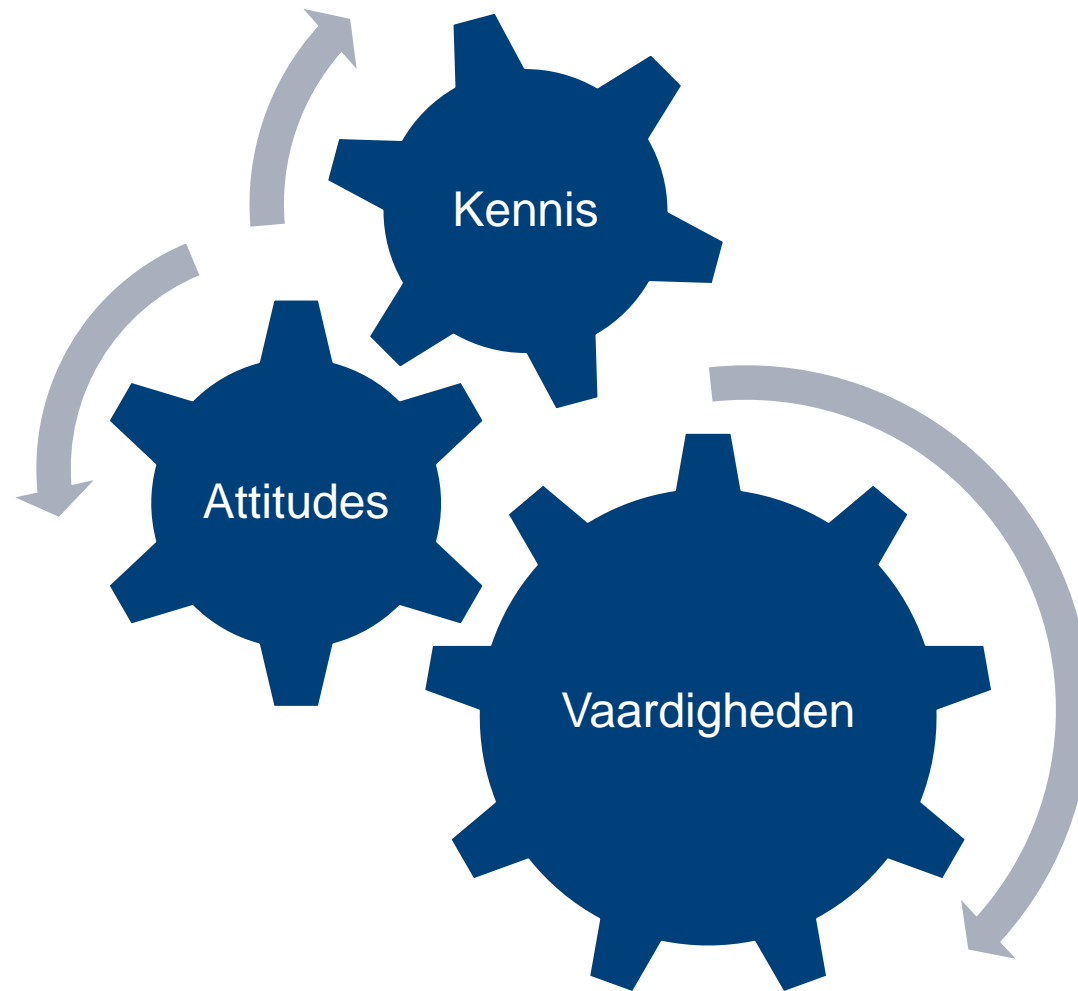
Voor het individu:

- Positieve samenhang met vermogensopbouw
- Voorbereiding op pensioen
- Beter schuldbeheer
- Lager schuldniveau, en lagere kost van schuld
- Beter risicospreiding

Voor de maatschappij:

- Concurrentie en innovatie is hoger doordat er meer weloverwogen beslissingen genomen worden
- Meer voorspelbaar financieel gedrag
- Financiële stabiliteit
- Beter pensioenopbouw, minder problematische schuldenlasten

Stand van zaken

Financiële kennis

Bv. 1: Stel dat iemand een jaar wacht om 1000 euro te ontvangen en dat de inflatie op 2% blijft. Wat zal deze over 1 jaar kunnen kopen?

→ vraag om na te gaan hoe inflatie de koopkracht aantast

→ 73% van de Belgen antwoordt dit correct.

Bv. 2: Stel dat je 100 euro op een spaarrekening plaatst met een gegarandeerde rente van 2% per jaar. Je doet verder geen bijkomende stortingen en je haalt er geen geld van af. Hoeveel is het bedrag op de rekening aan het einde van het eerste jaar?

→ vraag om relatie tussen interest op sparen

→ 63% van de Belgen antwoordt dit correct

Bv. 3. En wat is het bedrag op de rekening na 5 jaar?

→ 50% van de Belgen geeft correct antwoord

→ 39% van de Belgen geeft correct antwoord op voorbeeld 3 en 4.

Financiële vaardigheden

Bv 1: Beschikt uw huishouden over een budget?

→ 47% van de Belgen geeft aan van wel.

Bv 2: Voordat ik iets koop, ga ik zorgvuldig na of ik het kan betalen.

→ 88% van de Belgen gaat hiermee akkoord (t.o.v. 79% in OECD).

Bv 3: Ik betaal mijn rekeningen op tijd.

→ 93% van de Belgen geeft aan van wel (t.o.v. 84% in OECD)

Bv. 4: Ik hou mijn financiële zaken goed in het oog.

→ 88% van de Belgen geeft aan van wel (t.o.v. 73% in OECD)

Bv. 5: Ik zet lange termijn financiële doelen, en probeer deze te bereiken.

→ 62% van de Belgen geeft aan van wel (t.o.v. 50% in OECD)

Financiële attitude

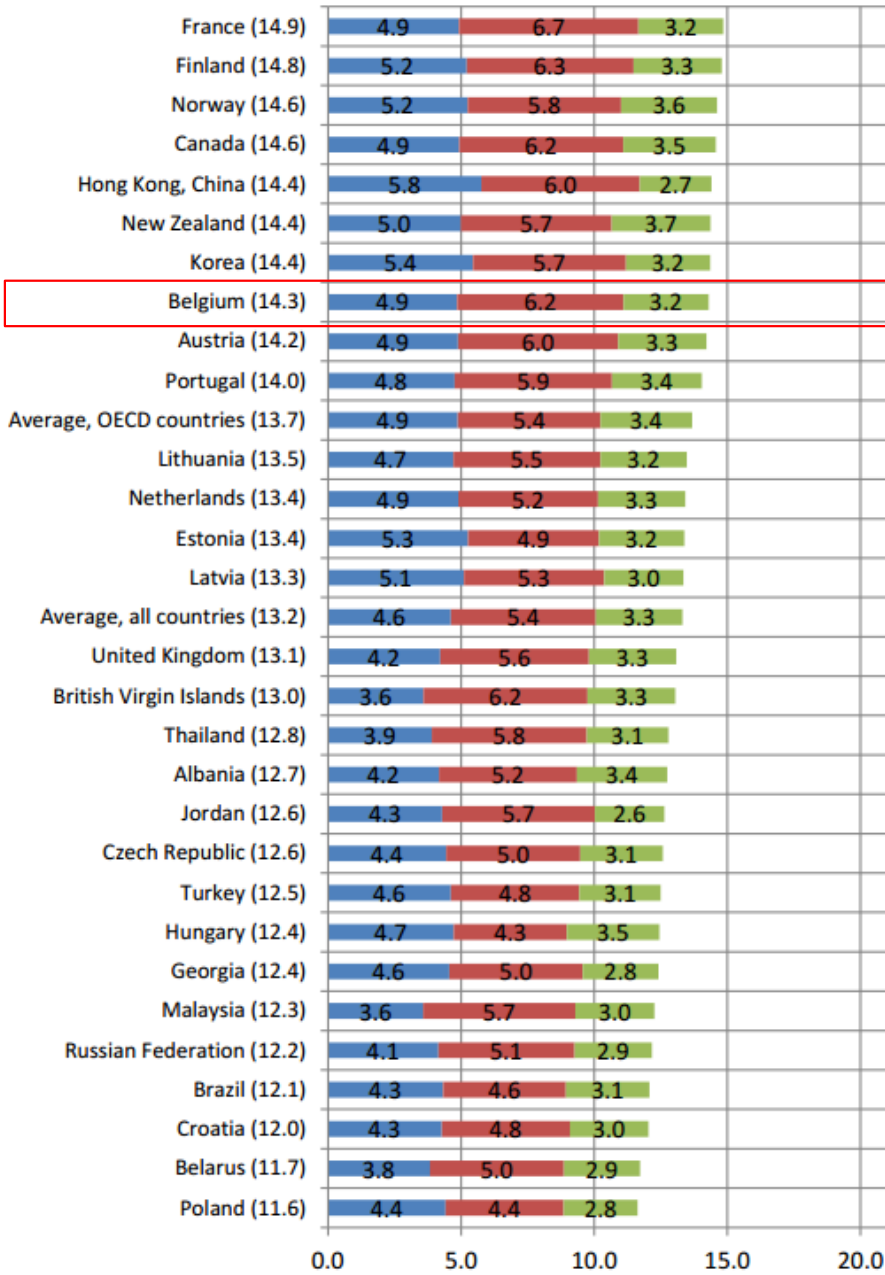
Bv. 1: Ik leef eerder vandaag, en laat morgen voor zichzelf zorgen

Bv. 2: Ik haal er meer voldoening uit om geld uit te geven dan het te sparen voor de lange termijn

Bv. 3: Geld moet rollen

■ Knowledge score ■ Behaviour score ■ Attitude score

Stand van zaken

Stand van zaken

MAAR:

- Financiële geletterdheid is lager bij jongeren dan bij andere leeftijdsgroepen
- Grote invloed van migratie-achtergrond
- Belang van financiële inclusie (bv. via een eigen bankkaart)
- 20% van de jongeren hanteert risicovolle strategieën om met geldgebrek om te gaan (bv. geld lenen of vragen i.p.v. sparen of extra werken)
- Noodzaak om leraren verder te professionaliseren om financiële vorming aan te brengen.

Nood aan financiële educatie op school

Financiële educatie op school

Waarom financiële educatie op school?

- Financiële educatie is persistent
- Intergenerationele ongeletterdheid
- Jongeren maken reeds belangrijke financiële beslissingen, en een verkeerde keuze kan kostelijk zijn
- Problemen met zelfselectie in vrijblijvende initiatieven
- Relatie met socio-economische status
- Niet alle ouders zijn even goed onderlegd
- Jongeren als katalysator

Financiële educatie op school

School biedt het fundament voor de kennis, vaardigheden en attitudes

Daarna levenslang onderhouden via 'just-in-time' financiële educatie (Fernandes et al., 2013)

- Via rekenmodules, check-lists, informatie over levensmomenten (zie wikifin.be)
- via onafhankelijke coaching (bv. Immothecker, Centrum voor Schuldenlast, notaris)
- Via 'smart disclosures', dus rol voor andere financiële stakeholders

Financiële educatie op school

(Naar alle waarschijnlijkheid:)

Financiële educatie wordt een basisgeletterdheid dat bereikt moet worden op het einde van de eerste graad.

- Vraag: hoe moeten we dit doen?
- Bestaand lesmateriaal (zie latere presentaties)
- Nieuw lesmateriaal

Financial literacy @ School: innovatief lesmateriaal

Word pionier in financiële educatie en maak deel uit van een grootschalig project:

www.wikifin.be/nl/wikifin-at-school/financial-literacy-school

Dat kan met het project **Financial Literacy @ School**

Test het materiaal mee en word een pionier in financiële educatie!

Wetenschappelijk onderbouwd lesmateriaal rond financiële educatie voor leerlingen uit het 2de jaar van de 1ste graad.

Schrijf je snel in, het aantal plaatsen is beperkt.

wikifin.be

KU LEUVEN

Universiteit
Antwerpen

Financial literacy @ School: innovatief lesmateriaal

Word pionier in financiële educatie en maak deel uit van een grootschalig project:

www.wikifin.be/nl/wikifin-at-school/financial-literacy-school

Doelstellingen:

- Verhogen van de financiële geletterdheid van leerlingen in het middelbaar onderwijs.
- Innovatief lesmateriaal met grote aandacht voor verschillen in de achtergrond van leerlingen (differentiatie).
- Betrekken van de ouders bij de financiële vorming.
- Verhogen van de financiële geletterdheid bij leraren.
- Evalueren van lesmateriaal en lesmethodes.

→ Integreren van financiële educatie in het middelbaar onderwijs.

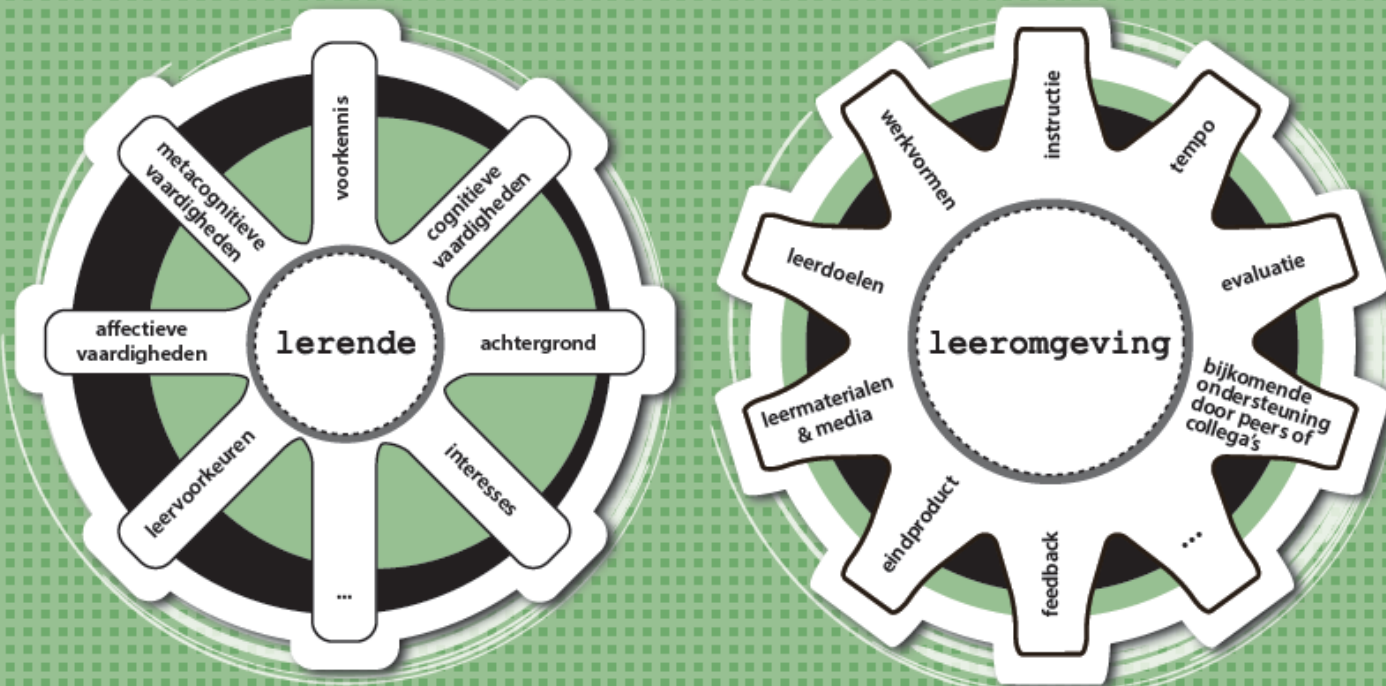
Binnenklas differentiatie

... wordt gevoed door een beroepshouding, niet door een recept.

... is kunnen omgaan met verschillen tussen lerenden in een klas op een proactieve, positieve en planmatige manier waarbij verschillen verkleinen, gelijk blijven of groter worden ...

Op basis waarvan kan je differentiëren?

Welke elementen kan je bespelen?

... om te komen tot verhoogde motivatie, welbevinden, leerwinst en/of leerefficiëntie.

Financial literacy @ School: innovatief lesmateriaal

Ontwikkeling van het lesmateriaal

- Lesmateriaal voor het tweede jaar van de eerste graad in het middelbaar onderwijs.
- Lesvoorbereidingen en richtlijnen om leraren te ondersteunen.
- Lesmateriaal bevat volgende modules:
 - Betaalmiddelen (vanaf schooljaar 2017-2018)
 - Geldbeheer
 - Sparen en beleggen
 - Lenen
- Eén module komt overeen met 4 lessen.
- Lesmateriaal wordt ontwikkeld door leraren in samenwerking met wikifin.be.

Financial literacy @ School: innovatief lesmateriaal

Evaluatie van het lesmateriaal

- Om de effectiviteit van het lesmateriaal en lesmethodes te evalueren vergelijken we de leerresultaten in verschillende scholen.
- Op basis van een test meten we het niveau van financiële geletterdheid voor aanvang van de lessen.
- Na de lessen volgt een bijkomende test om te toetsen of de financiële geletterdheid van leerlingen effectief verhoogd is en de lessen een impact hebben op financieel gedrag.

Financial literacy @ School: innovatief lesmateriaal

Evaluatie van het lesmateriaal

- Scholen die behoren tot de controlegroep zullen na de paasvakantie het lesmateriaal ontvangen.
- Evaluatie van het lesmateriaal laat toe om het lesmateriaal aan te passen naar volgende schooljaren.

SBO project: Financial Literacy @ school

Planning van het project

- Oproep scholen voor deelname: vanaf vandaag tot 1 december 2017
- Scholen kunnen vanaf 1 februari 2018 aan de slag met het materiaal

→ Heb je interesse om ook een pionier in financiële educatie te worden en wil je graag deelnemen aan het project, [schrijf je dan snel in](https://www.wikifin.be/nl/wikifin-at-school/financial-literacy-school-innovatief-lesmateriaal) via <https://www.wikifin.be/nl/wikifin-at-school/financial-literacy-school-innovatief-lesmateriaal>

Financiële educatie op school

Kristof De Witte

www.feb.kuleuven.be/kristof.dewitte
Kristof.dewitte@kuleuven.be

Studiedag Financiële Educatie – KU Leuven
9 oktober 2017